

Съобщение за медиите от FRA
Виена, 23 октомври 2017 г.

Основни права в областта на наблюдението: изграждане на доверие, подобряване на сигурността

Законодателните реформи, свързани с наблюдението, подобряват прозрачността, но в същото време разкриват нуждата от по-ефективни проверки и балансиране на правомощията на разузнавателните служби — се посочва в нов доклад на Агенцията на Европейския съюз за основните права (FRA). В доклада се разглежда още и необходимостта от ясни правни рамки, солидни механизми за защита и ефективен надзор за засилване на сигурността и зачитане на основните права.

„Зачитането на основните права и ефективната национална сигурност не са несъвместими; например системите за наблюдение, които зачитат човешките права, са много по-ефективни“, споделя директорът на FRA [Майкъл О'Флахърти](#).

„Зачитането на правото на неприкосновеност на личния живот и защитата на данните изграждат доверие в разузнавателните служби, подобряват процесите на събиране и анализ на данни и като цяло укрепват националната сигурност.“

Във втория доклад на Агенцията [„Наблюдение от разузнавателните служби: предпазни механизми и правни средства за защита в областта на основните права в Европейския съюз“](#) се разглеждат правните промени, въведени след доклада от 2015 г., и за първи път се отразяват становищата на самите експерти и контролори от разузнаването за това как тези закони действат на практика.

Заплахите за сигурността и новите технологии предизвикват множество големи законодателни реформи в областта на наблюдението. Въпреки че усъвършенстваните правни рамки са доста по-ясни, те често са все още твърде сложни, което внася несигурност по отношение на правомощията и мандата на разузнавателните служби. Необходими са по-стабилни мерки за сигурност, когато става дума за защита на данните и правото на неприкосновеност на личния живот.

Съдебните органи, специализираните експертни органи, парламентарните комисии и органите за защита на данните играят важна роля в контрола върху работата на разузнавателните служби. Както обаче се отбелязва в доклада, работата им е затруднена от липсата на достъп до информация, ограничените компетентности, правомощия за вземане на задължителни решения, техническо ноу-хау, ресурси и независимост. Това насочва вниманието към нуждата от независим надзор с достатъчно правомощия и компетентности. Същото важи и за международното сътрудничество в областта на разузнаването, където механизмите и надзорът също не са толкова ефективни.

Необходимо е и цялостно сътрудничество и допълване между отделните надзорни органи, за да се осигури последователност на всички етапи от процеса на наблюдение — от разрешението до реализирането.

Сложността, произтичаща от това кой може да съдейства, както и секретният характер на разузнавателните процеси, затрудняват ефективното прилагане на средства за правна защита за жертвите на нарушения на човешките права. Много извънсъдебни органи, които могат да предоставят помощ, не разполагат с достатъчен експертен капацитет, за да разглеждат въпроси, свързани с

разузнаването, нито имат необходимата независимост и правомощия да разследват, да получават достъп до материали или да издават обвързващи решения. Независимо от тези пречки някои държави членки са намерили решения, позволяващи на хората да търсят справедливост чрез експертни съдии, които имат право на достъп до класифицирана информация.

Този доклад актуализира [правния анализ на FRA от 2015 г.](#) , като добавя данни от над 70 интервюта с експерти от седем държави членки на ЕС: Белгия, Франция, Германия, Италия, Нидерландия, Швеция и Обединеното кралство.

За допълнителна информация вижте поместените по темата [въпроси и отговори](#) или се свържете с: media@fra.europa.eu / тел.: +43 1 580 30 642.

Бележки за редакторите:

FRA е независимият орган на ЕС за [предоставяне на подкрепа и експертни познания](#) в областта на основните права на ЕС и неговите държави членки.